

Kandidaatintutkielma

Humanististen tieteiden kandidaatti, historia

Jesse Saapunki

Liuksialan kuningatar

Sivumäärät: 26, 3.

Tutkielma käsittelee Kaarina Maununtyttären merkityksiä Sakari Topeliuksen kirjoituksissa ja luennoissa. Sen tarkoituksena on valottaa Kaarina Maununtyttären merkitystä 1800-luvun lopun kansallisromanttisessa Suomessa sekä eritellä tarkemmin Sakari Topeliuksen esityksiä Kaarinasta esimerkillisenä naisena. Tutkimusaineistona ovat Sakari Topeliuksen *Maamme kirja* (1878) sekä Topeliuksen käsin kirjoittamat luentomuistiinpanot vuodelta 1864.

Tarkastelen alkuperäisaineistoa tutkimuskirjallisuuden avulla laadullisella analyysillä. Ensimmäisessä käsittelykappaleessa asetan Kaarina Maununtyttären aikansa kontekstiin useiden biografisten esitysten kautta. Käyttämäni tutkimuskirjallisuus osoittaa, että Kaarina oli jo omalla elinaikanaan arvostettu henkilö. Toisessa käsittelykappaleessa tarkastelen Topeliuksen historianfilosofiaa ja uskonnollisuutta Kaarina Maununtyttären kuvauksien kautta sekä sitä, miten Topelius käytti *Maamme kirjassa* ja yliopistoluennoissaan Kaarinan hahmoa ja elämäkerrallisia kuvauksia 1800-luvun naisen ihanteellisena mallina.

Tutkielmassani käy ilmi, että Sakari Topelius käytti kansallisromanttiselle ajalle tyypilliseen tapaan biografioita, osoittaen esimerkillisiä historiallisia hahmoja opiksi kasvavalle kansakunnalle. Sotilaan tyttärestä Ruotsin kuningattareksi noussut Kaarina Maununtytär toimii Topeliuksen kirjassa ja luennoissa monin tavoin ihanteellisena, mutta tavallisen kansan riveistä kohonneena naisena, joka uhraisi itsensä ja omat intressinsä suuremman hyvän puolesta ja jonka uhrautuvaisuus ja uskollisuus olivat käyttökelpoisia 1800-luvun naisen mallia rakennettaessa.

Avainsanat: Kaarina Maununtytär, Sakari Topelius, Suomen historia, kulttuurihistoria, historiankirjoitus, 1500-luku, aatelisto, aatelinainen, naisten toimijuus, kansallisromantiikka, biografia, *Maamme kirja*, naishistoria, historiakuva, naiskuva